

Nr 635

Av herr Larsson i Hedenäset, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 180, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 180 framlägges till riksdagens prövning förslag angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område. I det väsentliga är vad som däri föreslås resultatet av förda underhandlingar mellan å ena sidan statens jordbruksnämnd och å andra sidan jordbrukets förhandlingsdelegation.

Uppenbart är att en på detta sätt mellan berörda parter träffad uppgörelse i största möjliga utsträckning bör respekteras. Å andra sidan torde ej ha kunnat undvikas, att dessa underhandlingar förts med utgångspunkt från det samlade jordbrukets inkomster och utgifter, såsom de i totalräkningen är representerade. Ej minst det förhållandet, att bedömningen av vad som marknadsmässigt stått att utvinna därvid varit en återhållande faktor av avgörande betydelse, torde ha gjort att ett i och för sig önskvärt hänsynstagande till olika lokala betingelser omöjliggjorts. Ur samhällliga synpunkter må dock vara påkallat, att så i möjligaste utsträckning sker.

Utöver den ersättning, som jordbruket erhåller genom den överenskomna prissättningen på jordbrukets produkter, föreslås i propositionen ett fortsatt bibehållande av de subventioner, som i form av olika mjölkpristillägg redan tidigare utgått. Sålunda föreslås att till extra mjölkpristillägg anvisas ett belopp av 31 milj. kronor. I berörda hänseende synes oss en tillfällig justering av detta belopp ur olika synpunkter vara påkallad.

Det särskilda mjölkpristilläggets närmaste uppgift torde vara att åstadkomma en differentiering av till leverantörerna utgående mjölkpris, så att de av geografiska och andra produktionsbetingelser ökade produktionskostnaderna kompenseras. För närmast kommande produktionsår föreligger emellertid det förhållandet, att skördeskadorna under år 1954 ytterligare accentuerar variationerna i produktionskostnader olika delar av landet emellan. För Norbottens läns vidkommande, där skördeskadorna var mest omfattande, kan beräknas, att av skördeskadorna orsakade utslaktningar och produktionsminskning av nötkreatursbesättningarna torde resultera i en nedgång i mjölkinvägningen med omkring 20 % i jämförelse med närmast föregående produktionsår. Då emellertid mejeridriften är förenad med en betydande del fasta kostnader, såväl för transporter som för driften i öv-

rigt, kommer enligt av Norrbottens läns producentförening företagen utredning minskningen av mjölmängden att medföra en ökning av mejerikostnaderna med 3,4 öre per liter, eventuella löneökningar till mejeripersonalen ej medräknade.

De höjningar av konsumtionsmjölkens utförsäljningspris, varom överenskommelse träffats, torde för Norrbottens vidkommande få beräknas medföra en merintäkt av 2,74 öre per liter under tiden 1/4—31/12, 1955 i Norrbotten levererad mjölk. Då emellertid som ovan antytts minskningen av mjölmängden medför ökade driftkostnader med 3,4 öre per liter, blir det slutliga resultatet ett sänkt å-pris. Ett sådant förhållande är ägnat att inge allvarliga betänkligheter.

För lindring av skördekadorna har tidigare beviljats medel att utgå i form av lån och behovsprövade bidrag. Därmed torde dock närmast ha avsetts att lindra verkningarna av det försämrade skördeutbytet i och för sig. Däremot torde ej de följdverkningar varom här är fråga på ett tillbörligt sätt ha kommit in i bilden vid den tidigare handläggningen. Det måste då vara angeläget att inför den kritiska situation som här uppstår kompletterande stödåtgärder vidtages.

Ehuru i något mindre omfattning torde förhållandena i Västerbotten vara likartade med vad ovan anförts för Norrbottens vidkommande.

Ett beaktande av de förhållanden som ovan anförts synes mig påkalla en tillfällig förhöjning av det särskilda mjölkpristillägget för Norrbottens och Västerbottens läns vidkommande. Förslagsvis synes mig en förhöjning av det samma med 4 öre pr liter för Norrbottens och 2 öre för Västerbottens läns vidkommande vara starkt motiverad.

Med stöd av vad som ovan anförts föreslås,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 180 må anvisa till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1955/56 ett reservationsanslag av 174 000 000 kronor samt besluta, att härav 36 000 000 kronor med beaktande av vad i motionen anförts må utgå till extra mjölkpristillägg.

Stockholm den 22 april 1955

Harald Larsson
i Hedenäset